

Meglátogatják mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., évenyegyre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: helys-tordaucza 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasabos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyegjé.
 Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és kereskedésében, Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wallstraße 22. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent (Stadt-Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
 Nyitvatartási órák: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez, ezután az előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

A szász nemzeti program 9. és 10. pontjairól.

(Ss.) A szász nemzeti program 9-ik pontja oly **közstatutát** említ, melyeket az egyetem alkotna **valamennyi** királyföldi törvényhatóság számára. Az ily helyhatósági szabályok végrehajtását az illető törvényhatóság, ha azokat a helyi viszonyokhoz nem találja illőnek — felfüggesztheti ugyan, hanem indokait tartozik a comitiatussal közölni; ha azután erre az új egyetemi gyűlés újabb megerősíténe a kérdéselt statutumot, az illető kerület felfolyamodhatik a miniszteriumhoz.

Ebből a pontból világosan kitetszik, hogy a királyföldi törvényhatóságok önállósága, önkormányzata csak látszólagos lenne; hisz az egyetem a program szerint még arra is vállalkoznék, hogy valamelyik kerület számára külön statutát is készítsen, ha t. i. arra felhívják.

A ki a királyföldi törvényhatóságok közműveltségi állapotait nem ismeri, e pontból arra következtethetne, hogy ott a székek és vidékek (t. i. kerületek) valami gyámoltalan községgel, kik saját keblü ügyeiket kellően intézni nem tudják; kik az egyetem gyámokodása nélkül el nem lehetnek — magok mondják ezt — s így az önkormányzatra képesítettek, hivatják, jogosultak.

A nemzeti program 9-ik pontja mellett csak felfüggesztés a program azon alapelve, hogy a **municipalis élet sulypontja a kerületekbe helyeztessék**.

Mifélek lennének azok a közstatuták, melyek minden királyföldi törvényhatóságot egyaránt köteleznének?

Névezhető-e önálló törvényhatóságnak az, mely statutát az egyetemnek kapja, hol más municipiumok többsége dictálna azokat, a helyi szükségleteket nem ismerve; elfogadna-e ilyesmit Magyarország bármelyik jóravaló városkaja, s ott a Királyföldön fogadják el 11 municipium; mert hát rendre járná; ma Brassónak kellene meghajolnia, holnap Beszterczének, holnapután Szerdahely-, Szászsebes- és Szászvárosnak az előtt, mit más törvényhatóságok küldötteinek többsége és nem saját képviselő-testülete határozott; az egyetemhez való recursus, s a miniszterhez folyamodhatás csak szemfényvesztés.

Közstatuták mellett a municipalis önkormányzat pusztán látszat. Mi nem hiszük, hogy a Királyföld törvényhatóságai egy ily nyomást gyakorló testületet hosszasan megtűrjenek, s nem az általa alkotandó statuták ellen és nem a miniszteriumhoz fognak ám azok folyamodni, hanem a parlamentnél sürgetendik az ilyen különös jogok eltörlését, bár erre ugy hiszünk nem lesz szükség, miután a törvény ezt meg sem fogja adni.

Nem szükség a Királyföld számára egy miniatúr landtagot csinálni, mely feltörvényeket alkotson; nincs szükség oly zsebkiadású comitiatusféle kormányra, melyhez a municipiumok indokolt felterjesztéseket intézhessenek; ha ezek a jogok az egyetemnek megadatának, egy olyan monacói közlétsárságszerű nőné ki magát, a minék a magyar királyság területén helye nem lehet.

A mit a 10-ik pont beszél a municipiumok jogainak megővéséről, csak porhintés a törvényhatóságok szemébe; a mit ha mások el is néznének, de a parlament nem nézhet el; mert a királyföldi municipiumokat is annyi jog illeti meg, — a program szavai szerint is — mennyi az ország többi megyéit, nem több és nem kevesebb; ebből tehát egy most ujonnan megalkotandó testület számára, — melynek tanácskozásaira az „Universitätsamt“ készítene az előterjesztéseket — elko-bozni nem szabad.

A Királyföld lakosainak túlnyomó többsége bizonyítvánnyal tiltakozni fog parlamentünk előtt a municipalis jog és hatáskör ilyforma megbénítása, az önkormányzat kijátszása, a képviselőtestületek pictus masculussá tétele ellen; a törvényalkotás dolga a parlamentet illeti — a helyhatósági statutumok hozatala csak az illető municipiumokra tartozik, tartózkodhat; az önkormányzat körét kiszabta az országos törvény ehhez alkalmazkodjanak a Királyföldön is — a közös kapesot másban és máshol keressék és nem a helyhatósági jogoknak az universitás és Universitätsamt számára való lefoglalásában.

Lapszemle.

A „P. Napló“ a szerbek délszláv agitációira reflectálva alaplatannak mondja a „Wanderer“, „Politik“ és „Jedinstvo“ azon híreit, mintha Oreskovicsnak „a szláv közösség“ című ismert röpirata gróf Andrássy sugalmazása folytán jött volna létre, s mig a „J.“ azt mondja, hogy e röpiratban a szlávok életképessége levén megtámadva, nemcsak hogy a szerb kormány sugalmazására

nem iratott, de jó szerb férfi nem is írhatta: a „P. N.“ eltekintve a tartalomtól, csak Oreskovics személyére figyelmeztet, hogy mindenki belássa, hogy gr. Andrássy Oreskovics tollába nem sugalmazhat ilyesmit. Oreskovics a szerb régensség szolgálatában áll, azonkívül oly polemikai folytatást gr. Andrássy Gyula ellen, mely után vele magyar államférfiu nem érinthetjük, s nem is való, mintha e röpirat életképtelenné mondaná a szláv törzseket, hanem a czár proteccióját látja szükségesnek, ezzel indokolván azt is, hogy a kiskoru fejedelem a czár tül-lája alá lön hajtvá. Egyébkint Szerbiából nagyon harcias hírek szármálnak, beszélnek az ott levő idegenek besorozásáról is, és a magyarországi képviselőválasztásokba való beavatkozás, a szerb zászlók kitűzése komoly szint ad a helyzetnek, melyet a szomszédi viszony megbecsületeseképp közönyösen nézni nem szabad; egy érleles szó ma sokat használhatna még, majd ha Romániában a veresek kapnak uralomra, s Oroszország hadi készülődésével készen lesz, a helyzet sokkal nehezebbé fog válni.

A „Reform“ ugy véli tekintendők Szerbiát, mint a szomszéd rakoncátlan kis fiát, ki átjár a kerítésen almát lopni, s máris híre van, hogy Belgrád kapott monitoriumot a portától, melynek megvolt hatása, de ha nem is, külügyminiszteriumunk fog találni módot a rakoncátlanokdás megfékezésére.

A „P. Lloyd“ a mohácsi sajtós események alkalmából fájlatja, hogy azok, kik elejét vehették volna a bajnak, ezt tenni elmulasztották. Egész szívrrel járul az ellenzéki lapok által megpendített eszméhez, hogy az ily kihágások megállítására az összes pártok becsületes elemei egyesüljenek. Reményli, hogy ez jövőben meg is fog történni; most azonban a választások előestéjén erre nincs idő. Az összeírás befejeztetett, és pár nap múlva a reclamatio időszaka is letelik. A pártok tehát már nem remélhetnek növekedést, s egyedüli feladatuk eszközölni, hogy a választó polgárok teljes számban jelenjenek meg a választásnál, összetartás által igyekezzék pártjukban a győzelmet biztosítani.

A „Hon“ a baloldali országos végrehajtó bizottság felhívását közli, melyben az ellenzékiek buzgóságra, tevékenységre és kitartásra intenek a beálló választásoknál; csak ezáltal gyakorolhatván a honpolgár befolyást a törvényhozás menetére.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladott: Pesten, jun. 15-én 8 ó. 10 p. d. e.

Érkezett: Kolozsvárra, jun. 15-én 10 ó. 15 p. d. e.

A legelső képviselőválasztások a Deákpart győzelmét hirdetik. Győrmezőben — hol eddig baloldaliak voltak — három jobboldali, Győrvárosban Kautz, Pozsonyban Lónyay és Szilávy miniszterek riadó éljenek között választottak meg.

Legújabb táviratok.

Bécs, jun. 13. O Felsőleg ma Sherman amerikai tábornokot fogadta kihallgatásán. A bir. tanács pénzügyi bizottsága változatlanul elfogadta az udvartartás javadalmazásának felemelésére vonatkozó javaslatát.

Brema, jun. 13. Az „Admiral Tegethoff“ nevű csavargós holnap hagyja el az itteni kikötőt — A tegnapi tartott bucsustélyen Zichy gróf az osztrák császár egészségére ivott; később tartott beszédében aztán Pétermann érdemeit emelte ki, s a saját támogatását dicsérete meg. Pétermann az osztrák-magyar birodalom buzgólkodását az északi sarkexpedíció körül méltatta. Mayer konzul Németország és az osztrák-magyar birodalom összehatásának fontosságát fejtegette, — Zichy végül meghívta a vendégeket az 1874 nyarán történendő visszatéréskor tartandó ünnepélyre. Károlyi berlini követ betegség miatt megjelenni gátoltatván táviratilag fejezte ki üdvözlésvánait.

Győr, jun. 13. este 9 óra. Kautz Gyula országgyűlési képviselőnek megválasztott.

Ujvidék, jun. 13. A „Srbski Narod“ egy cikke általános feltűnést okoz. A cikkek egy egész bünlajstromot tart a belgrádi „Jedinstvo“ elé; mondja, hogy Szerbia jelenlegi politikája az ország kárára van, hogy a „Jedinstvo“ sugalmazói szövetséget kötöttek a meggyilkolt fejedelem bebonyított gyilkosaival, és hogy Szerbia elveszti az által tekintélyt a polgárosodott Európa előtt. A „Srbski Narod“ appellál az Orenovics-dynastia minden barátjához, hogy gátolják meg a vészes politika folytatását, különben azzal fenyegetik a szerb kormányt, hogy hasonlóan hasonlólag fog vizionozni.

Odessa, jun. 13. A choleraának a délnyugati orosz tartományokban való kiterjedése folytán Konstantinápolyban és a Szulimában 10 napi vesztélgár rendelkezett el orosz kikötőkből érkező hajókra.

Madrid, jun. 13. A kabinet beadta lemondását, mert a király nem egyezett abba bele, hogy a kormány a kortestől az alkotmányos jogok felfüggesztését kérje. A király mindkét kamara elnökével értekezletet tartott.

London, jun. 13. A „Daily News“ írja: Torrens indítványának elfogadása szükségképp Gladstone viszszaletését idézné elő; azonban az Alabama-vizályt nem intézhetné el.

New-York, jun. 12. Vermont, Missouri, Indiana, Kansas, Dél-Karolina és Iowa államok demokrata conventjei elfogadták Greeley elnöki jelöltséget.

Thiers beszéde a francia hadsereg jövő szervezetéről.

„Uraim! Örömet megkíméltem volna önöket e vita további meghosszabbításától; de egy oly főben járó kérdésben, melytől Franciaország egész jövője függ, a

kormányának kötelessége nyíltan előadni álláspontját. Jelenleg a szolgálati idő kérdéséről van szó, s itt én két ellenfélre találok.

Trochu tábornokra, kinek személyén iránti barátságos érzelmeit szívemből viszonozom, és Raudot, kitől nekem, mint egyszerű polgári személynek becsánatát kell kérnem, ha katonai dolgokban szót emelek. (Derültség.)

Az állam nagy rugói, uraim, a pénzügyek s a hadsereg. Én hosszas politikai pályámon mindkettőt egész erőmből tanulmányoztam, s nem egyszer gyakorlatilag is közel léptem azokhoz, így névszerint 1840-ben a párisi várművek létesítésekor s a mult évben, midőn a győzelmek fölkelés ellen egy hadsereget kelle rögtönözni, — talán ezen jogczimek kimentendik merészségemet Raudot ur előtt. Mielőtt a dologra térnék, engedjenek nekem még egy megjegyzést. Franciaország s Európa halának bennünket, s azoknak nem szabad bennünket félreérteniük; mi itt folyvást a háborúról s annak szükségéről beszélünk, de önk mindnyájan tudják, hogy mi a békét akarjuk, a leghosszabbban tartott, melyet csak kieszközölhetünk; ezt saját becsületesemre és az ország becsületesére állítom. Mi Franciaország számára csupán annak állandó haderejét, s ezzel ama rangot akarjuk biztosítani, melyre annak igényt adnak a polgárisodásnak tett hasonlithatatlan szolgálatait.

Mi jelenleg utra megérjük azt, mit a mult században Roszbach után láttunk: minden katonai dologban a poroszokat akarjuk utánózni. Nagy Frigyes akkor kinevetett bennünket, mivel ő jól tudá, hogy nem hadseregi rendszere, hanem személyes lángese vert meg bennünket. Igaz-e az, hogy ezáltal az 1832-ki törvény okozta vereségeinket, hogy hadseregünk elvesztő régi képességét, hogy tisztjeinknél hiányzott a képzettség s katonáinknál a fegyelem? — Én mindebből egy szót sem hiszek; szerintem négy hiba követtetett el. Egy diplomatai s három katonai hiba, melyek mindent megjeltenek. Néhány nappal 1870. jul. 6-ka előtt, Leboeuf tábornagy meglátogatott engem, s azt mondá nekem, hogy a császár jól tudja, mikép én nem vagyok neki barátja, de hogy számíthat rám, ha az ország javáról van szó. Én azt válaszoltam neki, hogy én a császárnak se barátja, se ellensége nem vagyok; ha ő a szabadságoknak általam szükségesül kijelölt mérvét meg akarja adni és saját külpolitikájában bizonyos változtatásokat végrehajtani, ugy nekem semmi okom sem lenne többé ő irányában ellenzéki állást foglalni el; semmiféle hivatalt sem fogadnék ugyan el föle, de kormányát készséggel támogatám.

Erre Leboeuf arra kért engem, hogy a 100,000 főnyi hadjutalék létszámát védelmezzem. Erre én már eleitől fogva el voltam tőkelve s az illető beszédben részletesen kifejtem, hogy mi épen nem vagyok elkészülve, s hogy mi épen nem a felfegyverezett nemzet, hanem a lefegyverzett nemzet vagyunk. S néhány nappal erre, jul. 16-án a törvényhozó testületben a háboru utáni általános kiáltás fogad engem. Én nem találtam kifejezést ama modor számára, melyet a kormány a Hohenzollern-féle jelöltségi kérdésében Poroszország irányában követelt. Ezen kiváló modor daczára Poroszország jogtalanságát belátván, a jelöltséget visszavonta, s én azt véltem, hogy most már minden el van intézve. E helyett 24 órával később azt jelentik nekünk, hogy a háboru el van határozva. Én le voltam verve, eszedezve kértem a minisztereket, hogy az ország, s maga a dynastia nevében mondjanak le oly vállalatról, mely Franciaországot végromlásba dönthetné. Ez volt tehát az első nagy hiba. A történelem nem ismer ehhez hasonlót. Még maga Louvoisnak, XIV. Lajos nagy hadügyminiszterének sem jutott soha is eszébe nyolcz nap alatt egy háborút előkészíteni s már meg is nyitni. A poroszoknak, kik részükrel teljesen készen voltak, mivel már évek óta várták a támadást Franciaország részéről, 20 és még néhány napra volt szükségük, hogy teljes erővel tábora vonulhassanak, s mi, kik épen nem voltunk előkészülve, még az ellenségeskedések tüsténti megkezdését erőszakoltuk ki.

Igaz, hogy ezután a legnagyobb buzgalom fejtett ki, s eléggé bámulatos volt, hogy rövid idő alatt 250,000 embert állítottak lábra, 4000 (és nem 9000) a jelen háborura használható ágyunk volt; azonban a kezelő személyzetet minden erőfeszítéssel is csak 930 ágyu számára lehetett előszerezni. Nem az 1832-iki törvényben volt a hiba, hanem pusztán az elsietésben egy hónap alatt, mely időt alkudozások által könnyen meglehetett volna nyerni, egy milliónyi s még több harcoképes katonát lehetett volna tábora állítani; ily állapotban ütköztünk össze a német sereggel. Ez utóbbi soha sem ment föl, mint állítják, 1,200,000, hanem, a mennyiben az Franciaországban állott, legfelébb 900,000 főre t. i. az első napokban 400,000 főnyi számban állott velünk szemben, s így következett most a más három stratégiai hiba. A mi 250,000 emberünk Thionvilletől a Rajnáig 50 mérföldnyi harcönvonalon lévén felállitva, mozdulatlanul várta az ellenséget, s jobb szárnynak, miután Reichsofennél oly ütközetet vívott, melynél dicsőbbet a történelem nem mutathat fel, beütészerint véve elfuvatott.

Most egy gyors elhatározásra volt szükség; a Maas mögé kelle visszavonulni és Metzét és Lotharingát földelni. A császár erre nem tudta magát elhatározni és most

maga vonult vissza, a legnagyobb zavart hagyván maga után. Ez volt a 2-dik hiba; a 3-dik hiba azon boldogtalan kísérletben állott, hogy a metzi hadsereg körül bezárt vasfal egy fiatal, s a worthi legyőzött romjaiból, s még gyöngébb elemekből alakított sereggel keresztül töressék. Trochu tábornok tanum lehet arra nézve, hogy én a védelmi bizottmányban hatályosan óva-intettem ezen Metz felé vonulástól. Egy bezárt hadsereg, helyett, — mondám — két bezárt hadseregetek leend! Összes hadkereteink tönkre jutottak Sedannál és Metznel és hadkeretek nélkül minden hazasíggal és áldozatkészséggel sem lehet hadsereget szervezni. Semmi hadkereteink sem voltak többé: ez volt minden vereségünk. A Loirenál láttam oly száz főnyi századokat, melyeknek csak egy hadnagyk és egy-két altisztjük volt. Egész keret-létszámunk mindjárt a hadjárat kezdetén elvesztett.

Tehát nem a porosz rendszer győzte le a francziát; megnevezendem önöknek a győzöt. Berlinben egy oly nagy kormány igazgatott, mely egy nagy államférfiból, ama hadvezérek egyikéből, kiket valóban a győzelem szervezőinek lehet nevezni, és egy ügyes hadügyminiszterből állott és annak élén egy bölcs és szilárd monarcha állott, ki feltékenység nélkül elismeré, és érvényesíteni hagyá tanácsosainak érdemét, ki azok számára központul és összekötő kapusul szolgált és kiben Poroszország egy második Frigyeset láthat.

Nem a porosz rendszer győzte le a franczia kormányt.

Ha tölem függne, én az 1832-iki törvénynek csak bizonyos szélesbítéseit indítványoztam volna. Nyolczszáz-ezer főnyi hadjutalék, a szokott levonásokkal, 744 ezer embert tesz, s másrésztől az állandó létszám hozzászámításával, — csendőrok, tiszték altisztek, 864 ezer embert tesz. Én esztelenségnek tartom, szövetségesek nélkül háboruhoz kezdeni; de egy ily szövetséggel s egy ily sereggel semmiféle oldalról sem kellene bármilyen is félünk. Ne csináljunk magunknak illuziókat az ugynevezett felfegyverezett nemzet iránt; a szó sajátképp értelmeben az csupán barbár népeknél képzelhető; a rómaiak nem voltak, s a poroszok sem felfegyverezett nemzet. Ez utóbbiaknál a békeleltetés nem megy többre 400,000 főnél.

Ott, mint mindenütt, a nemzetnek csak egy része hivatik be a szolgálatra; a porosz rendszer jellemző vonása csupán a helyettesítés kizárása, s a betegségre, magán-érdekekre stb. való tekintetnek felmentvények által van elégtéve. Ebben áll az egész külfölség, a melyhez járul még egy második is: a területi hadtestekre való felosztás. Szónok kifejté tartományi hadtestek szervezését Poroszországban. Ő nem ismeri félre annak előnyeit, de azt véli, hogy az Franciaországban egyjelentésű lenne az 1789. előtti korhoz való visszatéréssel. „Vagy talán valósággal e meggyővő ismét a tartományhoz kellene visszamenitné; ne utaljanak Posen példájára; ezen tartomány ügyes politika által tökéletesen germanizálva van; egyébiránt higgyék el önök, hogy ha a lengyel határokon folytatott háborúról lenne szó, nem fognák a poseni hadtestet arra alkalmazni. Ellenben mi azon előnyövel bírnunk, hogy csapataink különbség nélkül mindenütt alkalmazhatjuk; s ha nálunk, mint például Eylaunál egy egész ezred megsemmisítették, legalább a veszteség nem egyedül egy tartományt, hanem egész Franciaországot sújta.“ Szónok magasztalja a jelen hadseregben uralkodó szellemet, a képzettség utáni általános vágyat az egyetértést és rend érzékét az egyedül valódi, tudniük a „törvényes engedelmisséget.“ (Élénk tetszés a baloldalon.) Szerinte ezen tulajdonok a területi rendszer által komolyan veszélyeztetnének.

De ha a területi rendszerről lemondunk, ugy egy rövidebb szolgálati idővel sem érhetjük be. Nekünk 2 vagy 3 állandóan szervezett seregre van szükségünk, melyek ekkor télen át saját létszámuk egy részét hazaküldhetik. Öt évi szolgálati idő nélkül a jó tiszt és altiszt keretek alakítása teljes lehetetlenség; ezért én legbensőbb meggyőződéseimből a bizottmány rendszeréhez csatlakozom.

A poroszoknak könnyebben ment a dolog; azok egy tanulékony és hajlékony nép; egy birtokra nézve nem épen gazdag, de tanult és vitéz földbirtokos nemességgel bírnak, mely eleitől fogva a tiszték felerészét állítja ki és egy értelmes polgárságot, mely a hadseregi szolgálatban ezen nemességet utolérni igyekszik. A mi egyenlőségi elvünk mellett másként áll a dolog; a mi tisztjeink a származás különbsége nélkül, hadi iskolákban, és altisztjeink pusztán az ezrednél képezik ki magukat. Szónok közélebbi felvilágosításokat ad az altisztek kiképzéséről, a mi most névszerint a hadügyminisztert foglalkodtatja; azok 3 év alatt eléggé be lesznek oktatva, azonban ezután még legalább két évig óhajtanók örömmelk találni bennök. Az ezred iskolája épen ugy, mint a zárda, igen kitünő, csak a szükséges időt kell annak engedni. A testületi szellemet nem lehet rögtön létesíteni; az öneláldozás, az ügyszeretet oly dolgok, melyeket ezután egy nagy intézmény gerjeszt, nem pedig egy oly hivatás, melyet csak mulékönyvan vagy rövid időre követünk; a geometria és topographiában való oktatással nincs minden megteve.

Nem lehet katonákat teremteni néhány nap vagy néhány hónap alatt; az ausztriai hadseregben annak kétharmada a köztársaság és a consulság összes hadjárataiban résztvevő és Wagramnál Oudinot panaszt emelt ama „használatlan gyerkőcök” iránt, kiket hozzá osztottak be, mivel gránátosainak egy része a legutóbbi békehadjáratokhoz tartozott! Erre szónok kifejti a bizottság rendszerét; az évi korosztály a terület jelen kiterjedése mellett 302—304 ezer főre fog menni, ebből a bizottság számításai szerint csak 150,000 embert lehet elvinni; három év alatt tehát 450,000 embert; ez az állandó létszámmal 570,000 embert tesz, tehát 110 ezer emberrel többet, mint a mennyit önk a zászlók alatt akarnak megtartani. A bizottság ezen semmit sem változtathat és ezért valamely kiegészítő módot kelle keresnie. Tehát ezt mondá: vegyük inkább a felét mind egyik korosztályból, 75 ezer embert és e helyett öt korosztályt. Ezzel 472 ezer embert állítok elő, tehát körülbelül épen annyit, a mennyit önk akarnak.

Igen, ha önk 600 milliót adhatnának a hadügyi budgetre, én azt is elvenném, fel is tudnám használni (Derültség) a hadi létszámot illetőleg; 9 korosztályal 1 millió 79 ezer emberre jutunk el, s nyíltan szólva, ez tökéletesen elég, mivel mi szövetségesek nélkül soha sem fogunk háborúba rohanni; s ha nem kezdünk hódítási háborút, soha sem fogunk szövetségesek híjjával lenni. Azon hátrányt, hogy az egyik fele rész öt évig, s a másik csak 6 hónapig szolgál, utóbbira is nem lehet kikerülni. Ezért én csatlakozom a bizottsághoz a nélkül, hogy elítélőlkönnék önk előtt, hogy személyes eszmém még föltétlenebbek. Azonban a hol, mint itt, ezt maga a dolog megengedi, én örömeim engedelek, s legjobb meggyőződéseim ajánlom önöknek, hogy ugyanezt tegyék. Ne csaljuk meg magunkat szavakkal.

Tudják önk, minő véstetjes hatalommal bírnak nálunk ezen jelszavak: „Rend” (mint a kényuralom czéjére), „Testvériség” (most azt úgy hiszem, solidaritásnak nevezik), „Nemzetiségek”; mennyi szenvedést okoztak nekünk e szavak! Ellenben hallják meg önk egy kétségbevonhatlan tekintély, Bugeaud tábornagy ítéletét. — Szónok felolvassa ezen tábornagy egy véleményezését, mely névszerint nagy értéket helyez egy kitünő activ hadsereg bírására, mivel ennek kell az első s valósággal legdöntőbb csatákat vívnia; ezen szellemben a 3 évi szolgálati időt határozottan elégtelennek nyilvánítja. „Tehát ily jeles szavakhoz” ezzel zárja be beszédét Thiers „semmi hozzáadni valóm sincs.” (Hosszas tetszés.)

KÜLFÖLDI HIREK.

Berlin, jun. 12. A „Nord. Ztg” egy ultramontan rajnai lapnak bécsi levelét bírálván, mely Poroszországot Ausztria elleni ellenséges nézetekkel vádolja, — reméli, hogy a sötétség egy hatalmának sem fog sikerülni, az Ausztria és Németország kormányai és népei közt fennálló baráti köteleket meglazítani.

Brüssel, jun. 12. A vasúti szerződés Luxemburggal tegnap iratott alá. Németország kötelezi magát abban, hogy Luxemburg semlegessége ellen semmit sem eend, és a vasutat csapatok szállítására, vagy háboru

esetében élelmiszerek vitelére soha sem használndja. A szerződés közöltetni fog a hatalmakkal.

A metzi helyrajzi felvételek, melyek Bazaine perében bizonyítékokul fognak szerepelni, már teljesen elkészültek, s mint mondják, tizenegy darab nagy gondal felvett rajzból állanak. A bornyi, gravelottei, sz. privati, servignyi, peltréi és ladonchampi csaták térképei óráról-órára tüntetik fel a hadállásokat, melyeket a francia és német hadak elfoglaltak, jelzik egyszerűsre a magasságot, az erdőket, vizeket stb. A haditanács mellett törzskari tisztiek is lesznek alkalmazva, kik, ha a tárgyalás folyamán valami felvételre lenne még szükség, azonnal a helyszínrre küldetnek a kellő munkálatok eszközözle végett.

A magentai csata emlékének f. hó 4-n végbement leleplezését a legtöbb francia lap alkalmul veszi arra, hogy az olaszokat visszaemléktesse az egykori bajtárságra s azon hálára, melylyel az olaszok tartoznak a francia nemzetnek. Az „Ordre” azt kérdi az olaszoktól, hogy miért feledkeztek meg az emlék leleplezésekor megemlíteni azon hadvezér nevét, kinek tántoríthatlan szilárdságának köszönhető ama dicső fegyvertény? Ama hadvezér alatt az „Ordre” természetesen Napoleont érti. A „Journal des Debats” erre azt jegyzi meg, hogy az „Ordre” emlékeztetése szerfölött szerencsétlen, mert hiszen mindenki tudja, hogy csak egy hajszálon függött, hogy az a nagy fegyvertény nagyszerű vereséggé nem lett. Mindenki tudja, hogy ama hadvezér, kit már csupán a gárda gránátosai védelmeztek, foglyul esett volna Mac-Mahon váralan megérkezése nélkül.

Mint Madridból 10-ről jelentik, a miniszterialis lapok azt állítják, hogy a kongressus többsége elhatározá: minden kormányi előterjesztményt helybenhagyni ide érve az alkotmányos szabadságok felfüggesztését is, ha egy ily előterjesztmény szükséges lenne, s hozzáteszik, hogy a kormány el van tökéltve erőlyesen járni el.

London, jun. 12. Az alsóházban Torrens a következő határozatot jelenté bé: Vegye a ház azonnal fontolóra, mikép lehetne a most létező angol-amerikai szerződéseket a tartós béke és barátság biztosítása tekintetéből megváltoztatni.

A „Times” 12-ről azon tényre figyelmeztet, hogy a török kormány ismételt ígéretei dacára nem teljesíté kötelezettségeit az 1858. és 1862. évi syndicatusok irányában, és azt mondja, hogy az új kölcsönnek a bürzén be nem jegyezteséhez ragaszkodnak mindaddig, míg az említett ügy rendezve nem lesz.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 15. 1872.

— A magyar kormány és osztrák bank közötti alkudozásokat már tegnap említettük. Mint egyik bécsi lap írja Kerkapolyi miniszter és a bank közt élénk levelezés foly. E tárgyalásoktól függetlenül Kerkapolyi Bécsben léte alkalmával behatóan értekezett az osztrák pénzügyérrel a bankkérdés fölött, mely alkalommal, nem tekintve a valutarendezés és egy független magyar bank kérdését, sokat szözltek a 80 milliónyi adósságról. Ez értekezletekben — mint mondják — a magyar pénzügy-

minister ép oly állhatatosan tagadta Magyarország kötelezettségét a 80 milliónyi adósság részvételében, a mint az osztrák az állította. Azt tudni nem lehet, vajjon Kerkapolyi miniszter értesítette-e az osztrák ministert, hogy szándéka — az osztrák miniszter mellőzésével — a nemzeti bankkal egyezményre lépni, hogy ezzel az osztrák kormány fegyverének Magyarországgal szemben a pénzalap megszerítésének elvegye életét.

— A városi központi bizottság mai ülésében az országgyűlési képviselőválasztási napja július 4-ére tűzött ki, és tartani fog a választás megszakítás nélkül reggeli 7 órától esti 7 óráig bezárólag. A szavazás nyílt lesz. Minden szavazó két nevet fog élő szóval bemonadni.

— Az első képviselőválasztás hírére Győr-megyé téthi választókerületéből hozta a távirta. Az ellenzék kisebbségének tudatában visszavonult, s egyhangulag Goda Béla deákparti jelölt választott meg. E kerület ezelőtt baloldali volt, s így e választás által a Deákpart egy új kerület nyert.

— Segesvárt jun. 11-én a Reinischkerben nagy népgyűlés. A pártok „a nemzeti programot” elfogadták, kibékültek, többé nincs különbség ó- és ifjuszszás párt között.

— A „Gaz. Tran.” híre szerint a fogarasvidéki képviselő-bizottság visszautasítja a belügyminiszter képviselőválasztásra felhívó leiratát, s jun. 11-én elhatározta, hogy felír a minisztertanácshoz.

— Nyilvános köszönet. Tekintetes Szász Béla k. járásbíró a tanuló ifjuság művelődése iránti érdekeltségétől közelebbrre újra fényes tanúságot adott azáltal, hogy 2 drb cs. arany pályadíjt küldött a helyb. róm. kath. főgym. igazgatóságának, azon tanuló ifju számára, a ki Magyarország Történetéből kitűzendő valamely eseményt köztölt irányban legjobban földolgoz. Hasonló nemes indulat vezérlé Lukácsfi Manó sz. udvarhelyi főgym. tanár urat, a mikor 4 „Horatius”, 3 „Virgili Aeneis”, 1 „Cornelius Nepos”, 3 „Julius Caesar de bello gallico”, összesen 11 drb könyvet küldött azon tanoncok közt kiosztandókat, a kik jó erkölcsi viselet mellett a latinnyelvűl legrészebb eredményt tudnak az év végén felmutatni. A nemzeti művelődés oltárára hozott ezen szép adományokért a nemeskeblű adakozóknak benső köszönetét nyilvánítja a róm. kath. főgym. igazgatósága.

— Gyula-Fejérvárt e hó 8-án hunyt el Kovács Ignác mesterkanonok, a papi nyugdíjalap feze-lője. Ó 1799-ben nov. 4. született Verebesben Csikszékben, tanulmányait elvégzése után a minoriták közé lépett, de csakhamar állépett a megyébe és 1823-ban áldozár lett. 49 évi munkás életét Csik-Szent-Györgyön mint segédlelkész, Szeredában, Balánban, Csik-Sz.-Léleken és Felvinczen mint szorgalmas lelkipásztor töltötte, 1837-ben a torda-aranyosi kerület főesperese lett, 1867-ben pedig kanonoknak kinevezetvén a püspök ő excája mellett foglalatokodott az utóbbi kinevezésekig, a midőn alig lépett azon házba, melyben néhai Ferenczi és Bodnár kanonokok egymásután rövid idő alatt elhaltak, hirtelen megbetegedett. Az orvosok minden erőközdése sem tudta a kifáradt természetet további működésre segíteni és így a jó és becsületes lelki kanonok ur rokonai és számos tisztelői fájdalomra, vidor és erős lélekkel, mint élt, f. hó 8-án reggeli 2 órakor megszünt élni. Másnap

délután 3/4 órakor számos résztvevő végtisztelgése között a székesegyház alatti sírboltba temettetett. Adjon Isten ő neki örök nyugodalmat!

— **Eredeti házassági ajánlat.** Egy bécsi lap hirdetési rovatában a következő méltányos házassági hirdetés jelent meg: „Egy szabadon bocsátott fegyenc, ki jelenleg a legkedvezőbb anyagi viszonyok között él, nőül keres egy oly hölgyet, ki legalább egy évet töltött valamely fegyintézetben, miután így a kölcsönös szemrehányások maguktól megszűnnek. Ajánlatok „Becsület” alatt fogadtatnak el a lap kiadóhivatalában.”

— **Uj könyvek Lauffer Vilmos pesti könyvkiadónál:**

1. **Párisi titkok**, irta: Sue Jenő. IV—XI. köt., egy kötet ára: 80 kr o. ért.

2. **II. Izabella**, Spanyolhon elűzött királynéja, vagy a madridi udvar titkai. Boross után. XIII. kötet, ára: 80 kr o. ért.

— A „Kelet” (vyy)-jának ma nem érek reá feladni, hétfőn mutatom be a magyar napisajtó e bátor harczosát, ki az 1846-ki honvédek rokkantainak és özvegyeinek — fejét előre és hátra, jobbra-balra hánytorgatva, azt kiáltja — ti még várhattok. (Ss.)

— **Az unitariusok helybeli főiskolájában**, a zsinat elhalasztása következtében, a nyári közvizsgák nem június 19-én, hanem 17-én kezdődnek, s így minden vizsga két nappal hamarabb lesz, mint a hogy közzölve volt, az érettségi vizsga pedig folyó hó 28- és 29-én tartatik meg. Június 14. 1872. az igazgatóság.

Felelős szerkesztő: **Sándor János.**

A közönség köréből.

Kolozsvárt, június 12. 1872.

Folyó évi april 25-ki kelettel az „Erdélyi köles. jég- és tüzkármentő társulat” ügyében több tagnak aláírásával közzétett gyűlési felhívás f. hó 8-kára, 209 társulati tagnak kisebb részben személyesen, nagyobbára pedig felhatalmazás általi megjelenésével eredményezte. — Bárha ily számú képvisellett közelebbi időkben a társulati gyűlések eggyike sem dicsekedhetett, mindazonáltal a felhívásban megjelölt cél elérhetése feletti tanácskozmány, egyelőre magány értekezlet határain belül mozgott, merl tudomásra esvén, hogy az előlított napon ugyan e tárgyban kir. biztos n. ó nmeltőségához intézett s általa a nmltu ministeriumhoz felterjesztet beadványra válasz érkezett, a további eljárás iránt abból is nyrendő tájékozás végett e társulati közgyűlési tanácskozmánynak (a Lyceum tanácstermében I. em.) folytatása jövő július hó 3-kára (Szerdán) délutáni 4 órára napotlatott el.

Nyilttér.

Fog- és szájorvos **Máthé Domokos**

„Rubin” fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak naponta tisztítására, a foghus erősítésére és az oly ártalmas fogkö (borkő) képződés megszüntetésére.

Ezen készítmény felől több nevezetes bécsi orvos elismerést nyilánította.

Egy díszes ércdoboznak ára 1 ft. Egyedüli főraktár **Csapó Sándor** unal. Kolozsvárt.

A „Victoria” biztosító-társaság

VI-ik zárszámlája

1872. január 1-től december 31-ig.

Bevétel:		forint	kr	forint	kr	forint	kr
79.349,624	ftt biztosított érték után 1870-iki tűzági díjtartalék	773238	35				
	„ „ kártartalék	37353	78	810592	13		
	„ „ száll. ági díjtartalék	8466	91				
	„ „ kártartalék	8000	—	16466	91		
256.882,845	ftt biztosított érték után 1871-iki bevétel tűz-, jég- és szállítmányban			1435199	90		
	1871-iki tőkekamat és vegyes bevétel			67483	40		
	Bevétel főösszege					2329742	34
Kiadás:		forint	kr	forint	kr	forint	kr
	Megsemmisítés tűz-, jég- és szállítmányágban	148286	68				
	Viszontbiztosítási díj tűz-, jég- és szállítmányágban	253742	56				
5843	tűz-, jég- és szállítmánykár és kártelvétele tett fizetés, a viszont biztosított által megtérülő rész leütése után	587940	72				
	267 függő tűzkár tartaléka	84329	47	1074299	43		
	Ügynöki jutalék, tűz-, jég- és szállítmányágban	192946	05				
	Általános kezelési költségek	109914	94	302860	99		
	Tűzbiztosítási díjtartalék, a folyó kockázatok fedezetére	850623	97				
	Szállm. „ „ „ „	10280	81	860904	78		
	Alapítási és szervezési költségek törlesztése			8645	98		
	Kiadás főösszege					2246711	18
	Nyeremény:					83031	16
	Ehez házjövdelem:					2682	78
	Összes nyeresemény:					85713	94
	Ebből, általános főtartaléktöke illetménye 25%			21428	48		
	„ igazgató közegek „ 15%			12857	08	34285	56
	„ marad felosztásra					51428	38
Felosztás:		forint	kr	forint	kr	forint	kr
	1871-ki osztalékra, 5000 drb uj B. részvény után à 10 ft	50000	—				
	általános főtartaléktöke a maradvány	1428	38				
	Biztosítéki alap:			51428	38		
	Alapítéke	2000000	—				
	Általános főtartaléktöke, tűz- és szállítmányági díjtartalék, valamint tűzági kártartalék	1035191	61				
	Összesen	3035191	61				

Kolozsvárt, 1872. aprif 29-én.

A „VICTORIA” biztosító-társaság igazgatósága:

alelnök: **Simon, m. k.** igazgatók: **Wagner, m. k.** Frits, m. k. Bogdán, m. k. vezérigazgató: **Galgóczy, m. k.** főkönyvevezető: **Boér, m. k.**

A fennirt szárszámlának és vagyonmérlegnek minden tételeit részletesen megvizsgálván és az illető könyvekkel összehasonlítván, azokat ezekkel megegyezőnek és helyesnek találtuk. Kolozsvárt, 1872. május 11-ik napján.

Az 1871. június 1-én tartott közgyűlés által megválasztott számadást-vizsgáló bizottság:

Id. Merza Joachim, m. k. szám.-vysz. biz. elnök. **Kállai Lajos, m. k. Vikol Antal, m. k. Gazi József, m. k. Pintye József, m. k.**

[488]

Utánnyomás nem honoráltatik.

1—1

Ny. Gámán János örökösineél Kolozsvárt.

Rendkívül előnyös

szereencse-ajánlat.

!!Szerencse és áldás Cohnnál!!

a hamburgi államtól biztosított nagy pénzkisorsolás
1 millió 889,900 talléron feljül.

Ez az előnyös pénzkisorsolás most nyereményekkel ismét tetemesen szaporított, csak 60,500 sorsjeggyel bír, s kevés hó alatt 7 osztályban következő nyereményeket biztosan nyerhetni: u. m. 1 nyeremény esell. 100,000 tallér, különösen 60,000, 40,000, 24,000, 16,000, 12,000, 10,000, 3-szor 8000, 3-szor 6000, 4-szer 4800, 1-szer 4400, 8-szor 4000, 9-szer 3200, 10-szer 2400, 26-szor 2000, 5-szor 1600, 53-szor 1200, 104-szer 800, 6-szor 600, 2-szer 480, 206-szor 400, 256-szor 200, 6-szor 120, 340-szer 80, 14,612-szer 44, 40, 16,240-szer 20, 8, 6, 4 és 2 tallér.

Az első osztály nyeremény-huzása hivatalosan

folyó é. JUNIUS 19. és 20-kára

van határozva, és erre

az egész eredeti sorsjegy ára csak . . . 3 1/2 ft o. ért.

a fél „ „ „ „ . . . 1 3/4 ft o. ért.

a negyed „ „ „ „ . . . 1 ft o. ért.

s ezen eredeti sorsjegyeket (nem a titolt igérvényeket vagy magán sorsjegyeket), az összegnek bankjegyekben beküldése mellett a legtávolabb vidékekre is azonnal megküldöm a t. megrendelőnek.

A hivatalos nyeremény-lajstrom és a nyeremények megküldése a huzás után azonnal történik minden érdekeltnek, pontosan és titoktartás mellett.

Üzletem tudvalegyleg a legrégibb és legszerencsésebb, mert a résztvevők nálam már a 100,000, 60,000, 50,000 talléros legnagyobb, többször 40,000, 20,000, igen gyakran 12,000, 10,000 talléros nyereményeket, s legutóbb a f. é. május havi huzásokba 80,000 talleron feljül nyertek, a mint ezt hivatalos nyeremény-lajstromok bizonyítják.

[484] 4—4

Cohn Láz. Sam. Hamburgban,

fő-iroda, bank- és váltóüzlet.